

Progressiv masspsykos leder skolan till avgrunden

Dagens Samhälle den 17 maj 2016

Under valåret 2014 rådde hysteri kring de fallande elevprestationerna i Sverige. I kölvattnet av de dystra Pisaresultaten som presenterades i december 2013 debatterades frågan flitigare än någonsin och skolan seglade upp som den viktigaste frågan på dagordningen.

Tyvärr har debatten dock dominerats av pseudofrågor, som vinster och resultatstyrning. Som jag tidigare har beskrivit finns det i princip ingen empiri som tyder på att detta ligger bakom fallet. Invandringen har haft en viktig effekt, men förklarar inte hela försämringen.

En av de viktigaste faktorerna är sannolikt i stället den nya skolkulturen och dess medföljande pedagogiska metoder. Sedan 90-talet har elevinflytandet och andelen självständigt arbete ökat markant i den svenska skolan. Idén är att undervisningen måste bli roligare och mer demokratisk.

Grundidéerna har flera hundra år på nacken men började implementeras i Sverige efter andra världskriget, i kölvattnet av Nazitysklands effektiva indoktrinering av ungdomar i skolan. Med Hitlers spöke som drivkraft påbörjades vandrigen från Caligulas auktoritet i klassrummet till dagens eget arbete och elevinflytande.

Problemet är bara att dessa ”progressiva” metoder är dåliga på att förmedla kunskaper. Forskning finner att traditionell pedagogik genererar avsevärt bättre resultat, samtidigt som progressiva idéer har lett till snabba resultatfall likt det Sverige har bevittnat. Hjärnforskning finner också att hårt jobb, repetition och memorering – som knappast är förknippat med glädje – är oundgängliga nycklar till inläring.

Att skolan måste bli ”roligare” för att höja kunskaperna är därför totalt nonsens. Snarare finner studier att metoder som är bra för inläring – till exempel centralprov – också leder till lägre elevnöjdhet.

Men progressivismen fortsätter trots detta att nå nya höjder för varje dag som går. Nu ska en kommunal skola utan klassrum snart invigas, med ledord bestående av ”kommunikation, kollaboration, kreativitet och kritiskt tänkande”. Som hämtat från en handbok i hur man kör kunskaperna i botten, alltså. Man har tydligen ingenting lärt från Ross Tenstaskolans misslyckanden.

Vi är inte ensamma om denna utveckling. Exempelvis har även beslutsfattare i Finland, vars skola karaktäriserats av traditionell pedagogik och lärarauktoritet, rätt länge försökt driva på i en mer progressiv riktning. Detta har sannolikt också bidragit till landets resultatfall under senare år. Nu har man dessutom infört en ny läroplan som ämnar skapa mer glädje i inläringen med hjälp av, ja, ännu mer progressivism.

Det är som att skolvärlden befinner sig i en masspsykos: man ignorerar all empiri som finner att metoderna inte fungerar och fortsätter att driva på i samma riktning, som bara leder oss längre och längre ner i avgrunden.

Att Skolkommisionens delbetänkande som presenterades igår i princip helt ignorerar progressivismens betydelse är därför inte speciellt förvånande, utan visar bara hur djupt rotat problemet är.

Hårt jobb och inläring, inte glädje eller välbefinnande, måste ligga i fokus. I varje fall om de är seriösa med att vilja återställa Sveriges fallna status som kunskapsnation.

Gabriel Heller Sahlgren, doktorand

London School of Economics och Institutet för Näringslivsforskning